

Koncession paa at drive Sporveje, og det har naturligvis været en Tilfredsstillelse for mig at høre af den ærede Ordfører for Flertallet og af den ærede Ordfører for Mindretallet, at man er ved at tage Endringsforslagene vedrørende dette Punkt tilbage. Jeg nærer derfor Haab om, at man inden 3dje Behandling kan komme til et Resultat, der gaar i Retning af det, jeg har tilladt mig at udtale i Betænkningen, nemlig at man i Fremtiden sikrer Kommunerne den absolute Eneret til at drive Sporveje paa deres Byers Gader og Veje og derigennem skaffe Kommunkasserne den Indtægt, som nu i en Række af Aar er gaaet i Kapitalisternes Lomme. Derved haaber jeg, at Forholdene skulle blive forbedrede baade for Arbejdernes og for Kommunernes Vedkommende. Selv om Kommunerne endnu ikke ere naaede saa vidt, at de blive bedre Arbejdsgivere end de private, naar de overtage Driften, saa vilde dog i hvert Fald den Fordel frembyde sig, at Pengene gaa ind i en fælles Kasse ligesom ved Driften af Gasværkerne, og ere de først der, saa er man da i Stand til at udrette noget godt med dem, hvis man vil, saa bliver det Befolkningens egen Sag at skaffe sig en saadan Kommunalstyrelse og Ledelse, om hvilken man ved, at den vil anvende disse Penge paa rette Maade. Derfor ønsker jeg, at Kommunerne i Fremtiden alene skulle kunne faa Ret til at drive Sporveje. Jeg ønsker det ordnet saaledes, fordi det er min Overbevisning, at hvis Kommunerne overtage Driften, vil det ikke kunne gaa an vedblivende at byde Arbejderne en Arbejdstid af 16—18 Timer i Døgnet med en Timebetaling af 20—27 Ø. Dette er af den Slags Ting, som jeg haaber i en nær Fremtid ikke ville kunne gaa mere; det er naturligvis ikke vanskeligt at skaffe sig et stort Udbytte saaledes, som Sporvejsaktionærerne faa, naar man udbytter Arbejdskraften i den Grad, som det her er gjort. For at man ikke skal blive ved med at tilrane sig et saadant Udbytte paa en efter min Mening urigtig Maade, saaledes som det er gaaet i en længere Arrække, mener jeg, at det offentlige skulde have Haand i Hanke med Driften af Sporveje, ligesom Staten har det med Særbanerne. Derved komme disse Virksomheder ind under Befolkningens Kontrol, saa at vi til sidst kunne være i Stand til at lade Udbyttet af det Arbejde, som her udføres, komme Befolkningen til gode, dels gennem den fælles Kasse og dels gennem en bedre Løn til de Arbejdere, der skulle beskæftiges ved Arbejdet. Derved tror jeg, at man i Virkeligheden vil hjælpe Ar-

bejder- og Middelstanden til at højne dens økonomiske Kaar, derved bringer man Udbyttet af Arbejdet ud til Befolkningen i Form af Arbejds løn. Derved højner man et langt større Antal Menneskers Købeevne og bidrager til at højne Middelstandens Kaar i en ganske anden Grad end ved vedblivende at spekulere over, hvilke ny Skatter man skal paalægge Arbejder- og Middelstanden, for at dens Kaar kunne blive forbedrede. Jeg glæder mig derfor til, at vi inden 3dje Behandling kunne komme til at gaa noget mere i den Retning, jeg ønsker.

Jeg havde egentlig tænkt mig at gaa noget yderligere i Retning af Oplysninger med Hensyn til Sporvejselskabernes hele Ordning og Drift, men jeg skal i Dag indskrænke mig til, hvad jeg har sagt, idet jeg forbeholder mig til 3dje Behandling at udtale mig nærmere om mit Standpunkt til det Forslag, som muligvis vil blive Frugten af den Forhandling, der er bleven bebudet.

Formanden (Clausen): Det ærede Medlem kom lidt videre i sine sociale Betragtninger, end Lovforslagets Indhold og de stillede Endringsforslag i og for sig berettigede til.

Ministeren for offentlige Arbejder (Zingerløv): Vi have jo siden 1862 en Lovgivning om Anlæg og Drift af Sporveje paa offentlige Gader og Veje. Denne første Lov af 1862 er ganske vist meget ufuldkommen, det var jo en ukendt og ny Materie, og det kan ikke nægtes, at de Regler, man den Gang gav i Lovform, vare meget mangelfulde. Akcenten blev den Gang lagt paa Statens Forhold til Sporvejene. Imidlertid vare de Bilkaar, som bleve forbeholdte Staten — Kommunen afgav den Gang kun en Erklæring over Sagen — over for Koncessionens Udøvere, meget uklare. Jeg har ved tidligere Lejligheder udtalt, i hvert Fald i det andet Ting, at jeg ikke kan erkende, at der i de Bestemmelser, der staa i Loven af 1862 om Statens Overtagelse, ligger andet end Overtagelsen af Anlæggene, som de ligge, altsaa nærmest Skinneaenlæg og lidt til, men der er ingen som helst Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med Forskættelsen af Driften. Men ganske rigtigt er det, at den Gang lagde man Akcenten paa Statens Forhold til Sporvejene. Naar ærede Medlemmer ville efterse Loven af 1875, som havde sin Hovedbetydning deri, at den tilstedte Lokomotivers Benyttelse paa Sporvejene, men ogsaa indeholdt Bestemmelser om Sporveje i det hele, saa vil det ses, at man den Gang udvidede Kommunernes Ret